

Одеський національний технологічний університет

Кафедра фізичної культури та спорту

Спортивний туризм

МТз-13

Яготін Р.С.
к.п.н., доцент

Спортивний туризм

МТз-13

15.02.2021

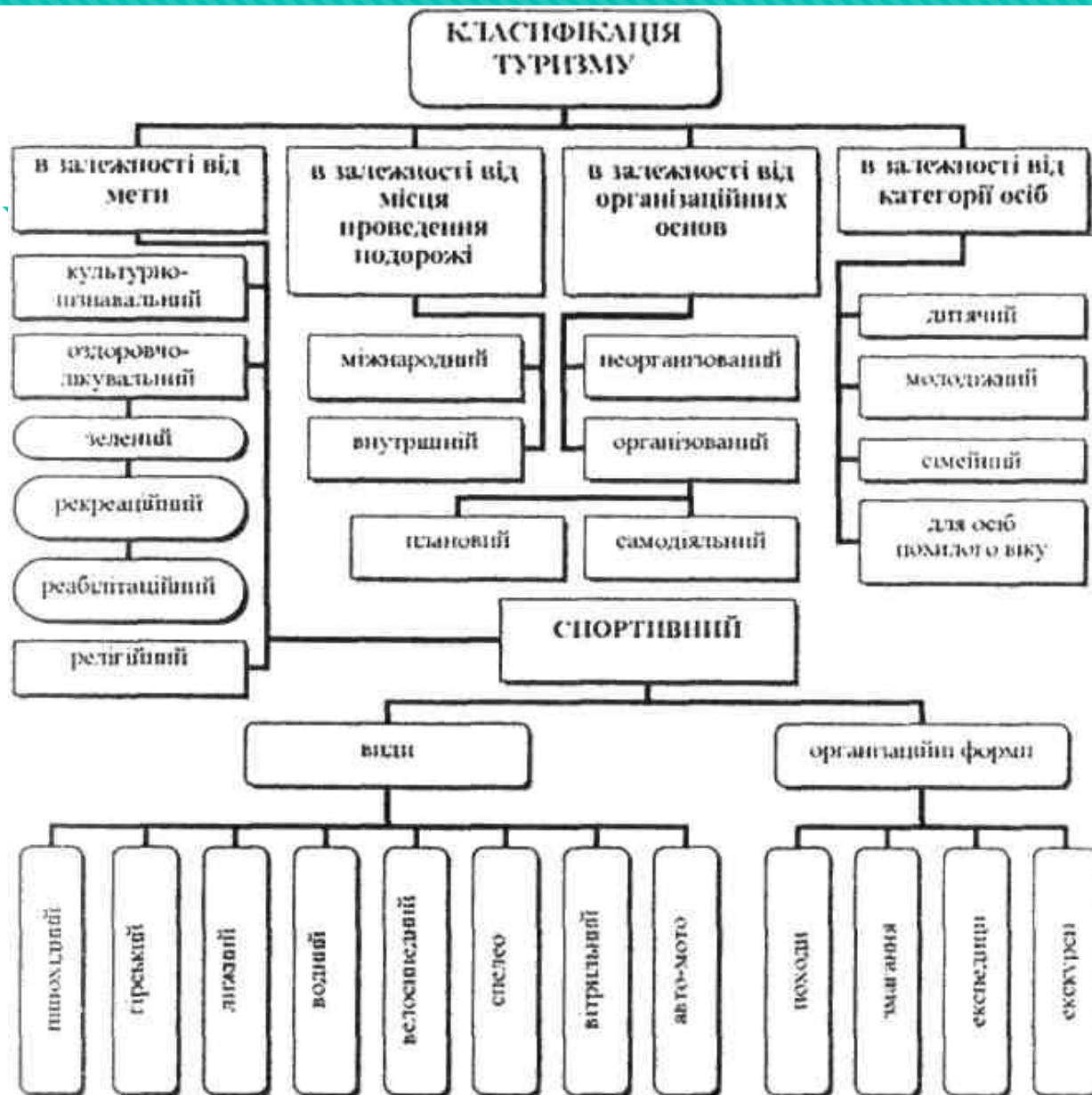
III пара

ЛЕКЦІЯ 3

Класифікація та нормативні вимоги в спортивному туризмі

Класифікація видів активного туризму

Змагальні дисципліни у СТ

Група спортивних дисциплін "маршрути" (змагання з **туристських спортивних походів**)

Група спортивних дисциплін "дистанції" (змагання з **техніки спортивного туризму**)

А. Характер проведення змагань

Проходження розробленого маршруту

Виконання технічних елементів

Б. Місце проведення змагань

У природному середовищі на різних видах рельєфу.

Класифікація маршрутів туристських спортивних походів (СП) – це їх поділ за **видами туризму, категоріями складності і рангом**

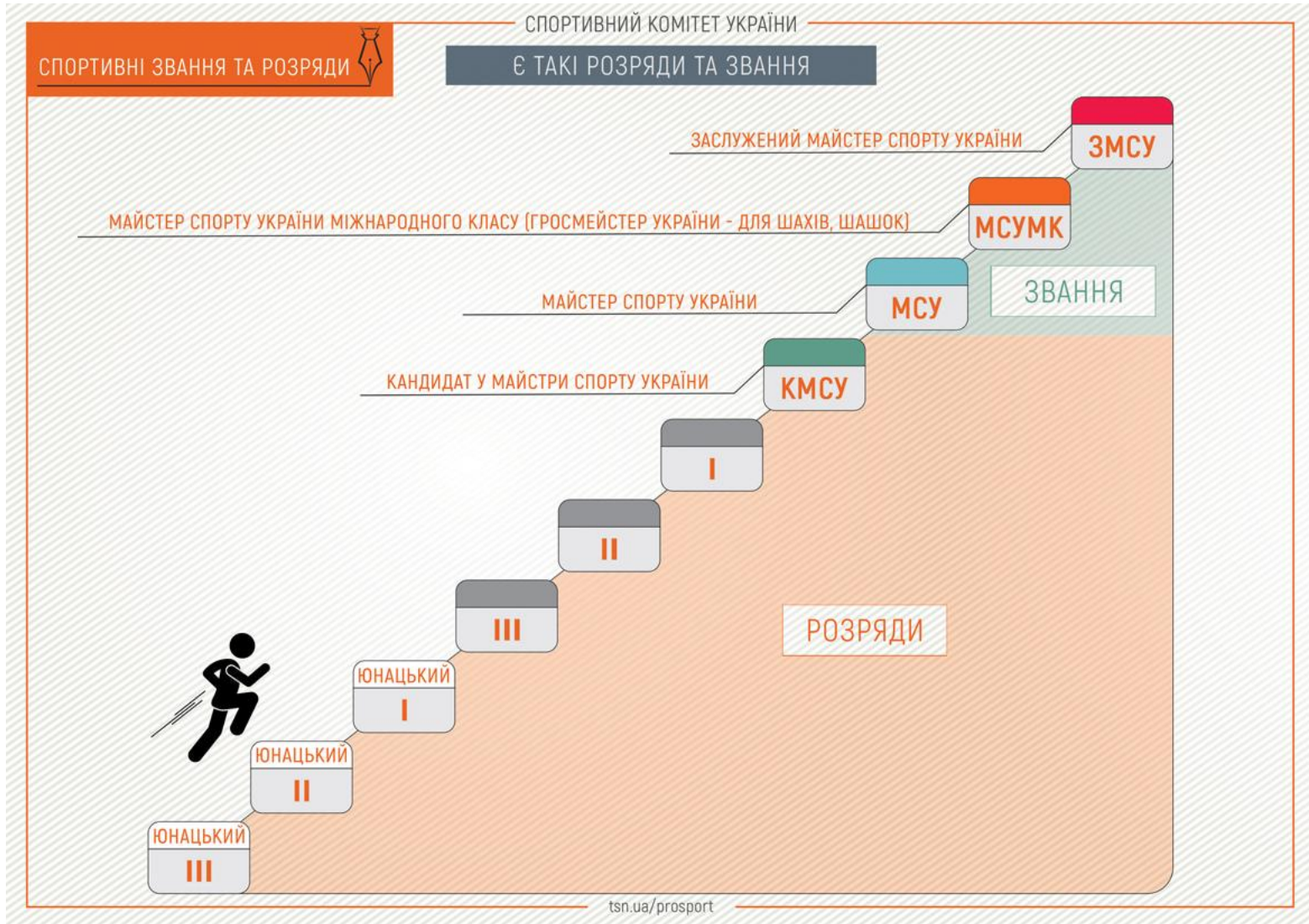
- У природному середовищі на різних видах рельєфу і на штучному рельєфі (перешкодах).
- Ділянка місцевості (майданчик) чи приміщення для постановки дистанції, що містить необхідний набір природних та/або штучних перешкод.

Нормативні вимоги до туристських походів

Класифікація маршрутів туристських спортивних походів за категоріями та ступенями складності.

Вид туризму та характеристики походів		Категорії складності						Ступені складності		
		I	II	III	IV	V	VI	1	2	3
Рекомендована тривалість походів у днях		6	8	10	13	16	20	3	4	6
Протяжність маршруту походу у км (не менше) ¹	пішохідних	130	160	190	220	250	300	30	50	75
	лижних	130	150	170	210	240	300	30	50	75
	гірських	100	120	140	150	160	160	-	-	-
	водних (на гребних суднах та плотах)	150	160	170	180	190	190	25	40	60
	велосипедних	250	400	500	600	700	800	50	80	120
	на мотоциклах	1000	1500	2000	2500	3000	-	-	-	-
	на автомобілях	1500	2000	2500	3000	3500	-	-	-	-
	вітрильний	150	200	300	400	500	-	-	-	-
	спелеотуризм (кількість печер)	5	4-5	1-2	1-2	1-2	1	3-4	2-3	1

Спортивні звання та розряди

Спортивні звання та розряди

Кваліфікаційна таблиця вимог до учасників туристських спортивних походів

Звання та розряди	Категорії складності (к.с.) туристських спортивних походів					
	I	II	III	IV	V	VI
Майстер спорту України: чоловіки; жінки					1 2	4 1
Кандидат у майстри спорту України				1	2	
Перший			1	2*		
Другий		2*	1			
Третій	1					
Перший юнацький	Здійснити один похід 3 ступеня складності					
Другий юнацький	Здійснити один похід 2 ступеня складності					
Третій юнацький	Здійснити один похід 1 ступеня складності					

Нормативні вимоги до туристських походів

Результатом суддівства змагань з туристських спортивних походів є визначення виконання встановлених нормативів зі спортивного туризму у частині туристських спортивних походів.

Кваліфікаційна таблиця вимог до учасників всеукраїнських та регіональних змагань з туристських спортивних походів

Звання та розряди	Місця команд-учасниць чемпіонату туристських спортивних походів залежно від категорії складності (к.с.)				
	II	III	IV	V	VI
Майстер спорту України - чоловіки-керівники				1	або 1-2
Майстер спорту України - жінки				1	або 1-2
Майстер спорту України - чоловіки-учасники				1+ K V к.с.*	або 1-2
Кандидат у майстри спорту України			I	або 1-3	або 1-6
Перший		I	або 2-3	або 4-6	або 7-10
Другий	I	або 2-3	або 4-6	або 7-10	

Позначення, використані на картах

	— маршрут основний		— маркування на карті
	— прилеглі маршрути, стежки, дороги		— маркування на маршруті
	— початок, кінець маршруту		— початок маркування
	— хрест металевий/дерев'яний	<i>М.Н.р.М</i>	— метри над рівнем моря
	— місце для намету та кемпінгу		— висота вершини у метрах над рівнем моря (на картах)
	— джерело, криниця, струмок		— колиба
	— напрямок руху за маршрутом		— готель, турбаза
	— вершина гори		— хлів, спорудження
	— назва вершини за маршрутом		— залізниця
Явірник	— назва вершини на карті	<i>КПП</i>	— пункти контролю: прикордонний, поліцейський, природоохоронний
1026	— назва населеного пункту		— номери і позначки міжнародних автодоріг
Сколе	— номер (назва) маршруту		
	— кілометрова відмітка на маршруті		— озеро
	— відстань відрізка дороги в км		— водоспад
			

Приклад маршруту 1-2 ступеню складності

- > с. Вороненко
- > г. Велика Козмеска
- > г. Говерла
- > турбаза «Козмещик»
- > с. Лазещина

S11

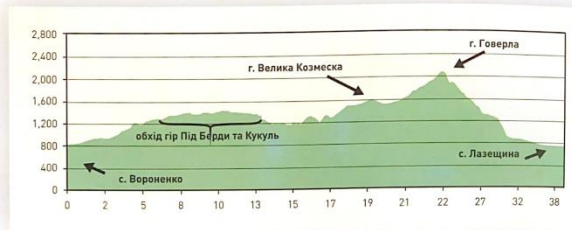
Початок маршруту	Станція Вороненко, Івано-Франківська обл.
Кінець маршруту	с. Лазещина, Закарпатська обл.
Протяжність маршруту	38.4 км
Тривалість маршруту	16 годин (дводенний)
Висоти вершин	г. Говерла — 2,061 м.н.р.м. г. Велика Козмеска — 1,572 м.н.р.м.
Максимальний вертикальний підйом від початкового пункту маршруту	1,261 м
Сумарний вертикальний підйом	1,938 м
Особливості маршруту	Маршрут прокладений вздовж колишнього польсько-чехословацького кордону.
Координати початкового пункту	с. Вороненко: N48°16.884 E24°30.810
Додаткова інформація	Функціонує мобільний зв'язок. Маршрут промаркований жовтим, зеленим кольорами.

Маршрут S11 прокладений через найвищу вершину Українських Карпат, частково проходить вздовж колишнього польсько-чехословацького кордону. Початкова частина шляху зачаровує красивими — у гарну погоду добре видно Чорногорський хребет та вершини гір Говерла й Петрос, які простягаються на 10 км. Увага! Через погодні умови цей маршрут може бути небезпечним, особливо підйом на г. Говерлу і спуск з неї. За шляхом є кілька небезпечних ділянок, як от наслідки буревію, від полонини Кукуль до г. Велика Козмеска. Орієнтири — жовте й зелене маркування на деревах, бетонні пронумеровані стовпчики до г. Говерли.

Починаємо наш маршрут із станції села Вороненко. Від будинку станції прямуємо уздовж залізничних колій, у напрямку тунелю. Потім ідемо дорогою ліворуч й догори, до перевалу.

1.6 км — розгалуження, перевал над тунелем (N48°16.411 E24°29.379), 879 м.н.р.м. Праворуч примикає дорога від перевалу Яблунський (маршрути S9, S10), прямо — дорога у с. Лазещина. Наш шлях — ліворуч, вододільним хребтом, вздовж бетонних пронумерованих стовпчиків (у спадному порядку нумерації). За 100 метрів, ліворуч — колодязь (N48°16.326 E24°29.417).

2.5 км — край лісу, дорога догори (N48°15.970 E24°29.301), 913 м.н.р.м. Азимут 179°.

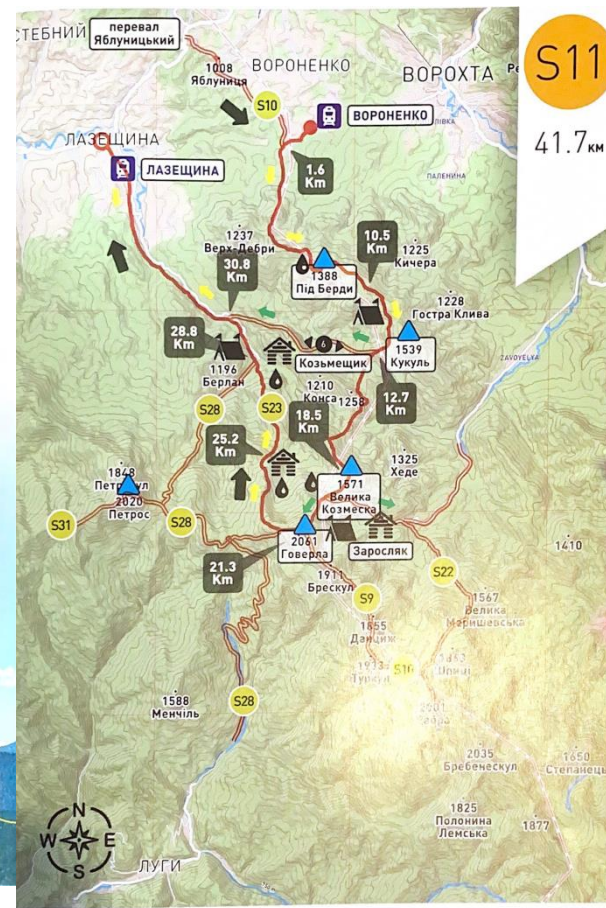
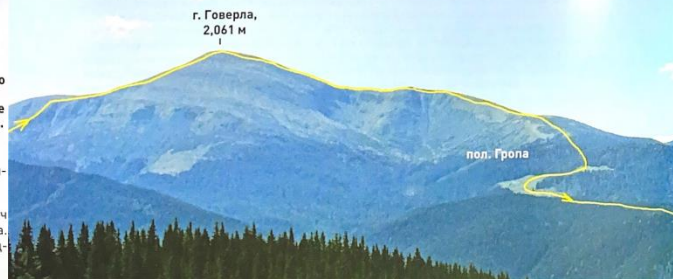

4.8 км — полонина Буховинка, на схилі г. Верх-Дебри (N48°14.950 E24°29.064), 1,153 м.н.р.м. Більша частина полонини має витягнуту форму, простягається 0.5 км з Півночі на Південь. На південній частині розташовані фермерські хліви та будинки; у напрямку на Північний Схід — джерело. Від будинку піднімаємося догори, крізь ліс, до дороги, курс 192°. Виходимо на дорогу і повертаємо ліворуч. Орієнтири — старі прикордонні стовпчики вздовж дороги.

7.0 км — полонина Григорівка, джерело (N48°14.339 E24°30.182), 1,323 м.н.р.м. Полонина, площею 0.43 кв. км, яка простягається на південно-західному схилі г. Під-Берди, вкрита альпійськими травами. Через неї проходить гірська дорога, яка обгинає вершину. На південному та західному відрогах гори, біля лісоугни, розміщені старі дерев'яні хліви для худоби. З полонини чітко видно вершини гір Говерла (лівий пік) і Петрос (правий пік). На краю полонини встановлені прикордонні стовпчик № 14/В. Продовжуємо йти дорогою.

10.5 км — ліворуч примикає стежка, яка веде до вершини г. Кукуль (N48°13.682 E24°32.008), 1,404 м.н.р.м. Стежина проходить вздовж колишнього польсько-словацького кордону (S10). Маршрут S20. На схилах полонини — з десяток дерев'яних будівель, переважно фермерських хлів. Ми ідемо праворуч, через полонину, азимут 142°.

12.0 км — джерело в балці, на межі полонини й лісу (N48°12.961 E24°32.300), 1,365 м.н.р.м. Зі Сходу спускається стежка з вершини г. Кукуль. Ми рухаємось лісовою дорогою, у напрямку 216°.

Приклад маршруту 3-го ступеню складності

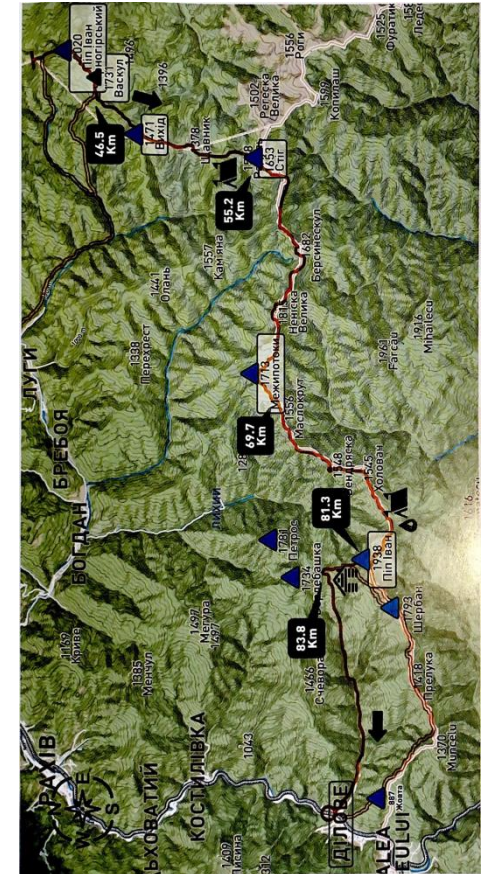
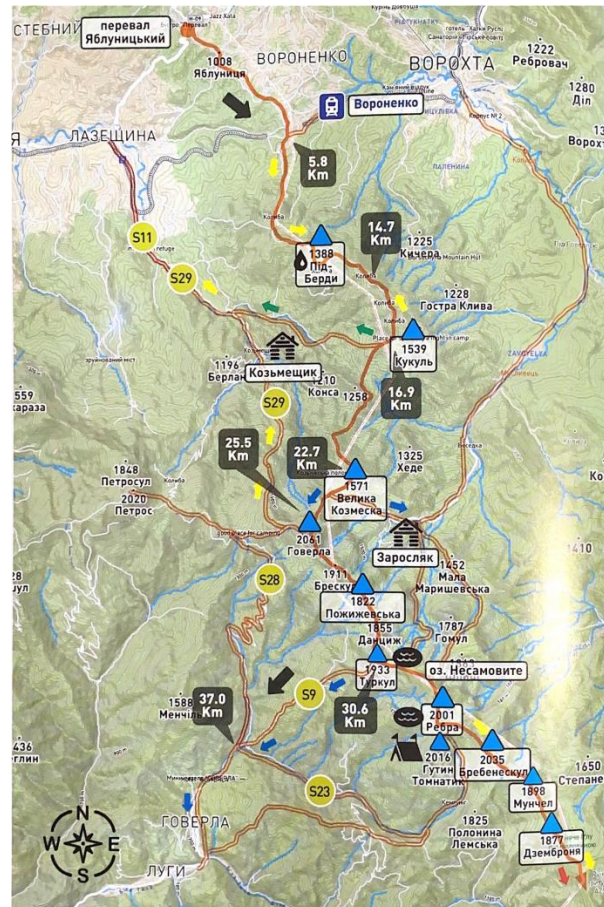

Початок маршруту	Перевал Яблуницький, межа Закарпатської та Івано-Франківської обл.
Кінець маршруту	с. Ділове, Рахівський район, Закарпатська обл.
Протяжність маршруту	96.7 км
Тривалість маршруту	49 годин (5-и денний)
Висоти вершин	г. Говерла — 2,061 м.н.р.м. г. Чорна Гора — 2,020 м.н.р.м.
Максимальний вертикальний підйом від початкового пункту маршруту	1,134 м
Сумарний вертикальний підйом	4,537 м
Особливості маршруту	Маршрут частково проходить вздовж українсько-румунського кордону.
Координати початкового пункту	Перевал Яблуницький: N48°18.1766 E24°26.7667
Додаткова інформація	Функціонує мобільний зв'язок, є належне автобусне сполучення. Маркування жовте, червоне; існують вказівники напрямків.

Цей маршрут прокладений вздовж колишнього польсько-чехословацького кордону, Чорногірського хребта, на межі кордонів України та Румунії, а закінчується він на південній частині дуги Українських Карпат. За цим туристичним маршрутом — велика сукупність найвищих вершин Карпат. Увесь шлях добре промаркований, позначений вказівниками й колишніми прикордонними бетонними нумерованими стовпчиками. За шлямком є багато ділянок для кемпінгу, кілька джерел. Увага! На 17 км — складна ділянка з наслідками буревію.

Дістатися до початкової точки маршруту — перевалу Яблуницький, можна міжміським автобусом від м. Надвірна, Івано-Франківської області чи м. Рахова, Закарпатської області. Цей перевал долається автодорогою **Н09**. Від перевалу рушаємо на Південний Схід.

1.1 км — розгалуження дороги [N48°17.896 E24°27.462], 986 м.н.р.м. Попереду розташована металева радіовежа. Ми ідемо праворуч, донизу, орієнтуючись на вказівник до г. Говерли. Далі ідемо щебенєвою дорогою, на Південний Схід. Орієнтири — червоно-білі велосипедні мітки на деревах.

Змагання з техніки спортивного туризму

Вид спортивного туризму	Короткі дистанції	Довгі дистанції
Автомобільний, мотоциклетний	<ol style="list-style-type: none">1. Тріал (смуга перешкод)2. Рятувальні роботи3. Фігурне водіння (для I та II класів дистанцій)	<ol style="list-style-type: none">1. Дистанції з різними видами орієнтування (GPS- орієнтування, орієнтування по мапі)2. Ралі3. Крос
Вітрильний	<ol style="list-style-type: none">1. Перегони за замкнутою дистанцією2. Спеціальні завдання (комбіновані перегони)	<ol style="list-style-type: none">1. Похід-ралі2. Маршрутні перегони3. Комбіновані перегони
Велосипедний	<ol style="list-style-type: none">1. Тріал2. Фігурне водіння3. Велокрос4. Смуга перешкод5. Комплексна дистанція	<ol style="list-style-type: none">1. Велоралі (Велокроспохід)2. Дистанції з різними видами орієнтування (GPS-орієнтування, орієнтування по мапі, по легенді тощо)
Водний	<ol style="list-style-type: none">1. Слалом2. Спринт3. Рятувальні роботи	<ol style="list-style-type: none">1. Ралі (Суперралі)2. Естафета
Гірський	<ol style="list-style-type: none">1. Гірські перешкоди2. Рятувальні технічні прийоми3. Тактико-технічна	<ol style="list-style-type: none">1. Ралі2. Естафета
Комбінований	<ol style="list-style-type: none">1. Смуга перешкод (коротка)2. Смуга перешкод (довга)	<ol style="list-style-type: none">1. Смуга перешкод (наддовга)2. Смуга перешкод (багатоденна)
Лижний	<ol style="list-style-type: none">1. Смуга перешкод2. Естафета3. Рятувальні роботи4. Спеціальні технічні завдання	<ol style="list-style-type: none">1. Лижний маршрут
Пішохідний	<ol style="list-style-type: none">1. Смуга перешкод2. Рятувальні роботи	<ol style="list-style-type: none">1. Крос-похід2. Рятувальні роботи
Спелеотуризм	Смуга перешкод	

Туристичний словник

ПОХІД – пересування організованої групи туристів (або соло) заздалегідь розробленим маршрутом та обраним видом туризму з визначеною метою.

ТУРИСТСЬКИЙ СПОРТИВНИЙ ПОХІД – спортивний захід, що здійснюється командою (туристською групою) із використанням активних форм пересування за заздалегідь розробленим маршрутом і обраним видом спортивного туризму, який полягає у подоланні маршруту, що містить природні перешкоди (акваторії, болота, вершини, каньйони, перевали, печери, пороги, пустелі тощо) певної категорії труднощі;

Туристичний словник. Форми туризму.

БІВАК ТУРИСТСЬКИЙ (НІМ. ВІВАК – ТАБІР) – місце розміщення (стоянка) туристської групи для ночівлі або відпочинку. Б.Т. розташовують на досить рівних і сухих майданчиках, галявинах, у місцях, недоступних для каменепадів, лавин, затоплення. Місце стоянки повинно бути приховано від вітру і не трудомістке для обладнання

МАРШРУТНО-КЛАСИФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ – колегія суддів змагань з туристських спортивних маршрутів (МКК);